

ЛИДЕР

Година 2014. Број 51

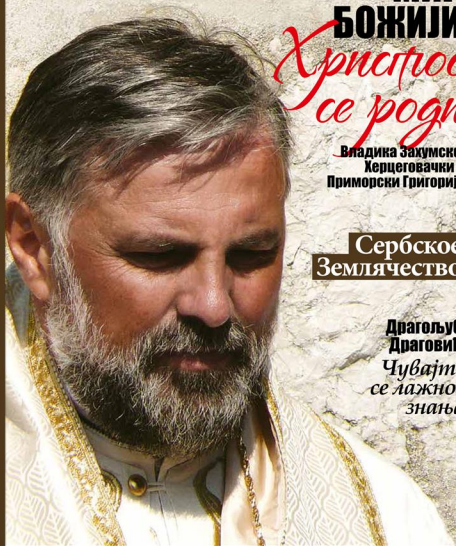
**МИР
БОЖИЈИ**

*Христос
се роди*

**Владика Захумско-
Херцеговачки и
Приморски Григорије**

**Сербское
Землячество**

**Драгољуб
Драговић
Чувајте
се лажног
знања**

МИР БОЖИЈИ

Христос се роди

Пред долазак у Русију владика
Григорије, Епископ Захумско-Херцеговачки и
Приморски, једна од најутуцајнијих личности
Српске Православне Цркве, говори за Лидер

творен, образован, посвећен, утјед је градио на снажном интелекту и храбрости да јавно говори о актуелним друштвеним проблемима. Као млад монах владика је деvedесетих година отпочео обнову СПЦ у Херцеговини. То је његова животна мисија. За нападнута народа са

ових простора он је световник који инспирише, храбри, покреће. Ваше преосвећенство, у једној од својих беседа рекли сте: бићемо избачени напоље ако будемо млади у вери. „Хоћу да будеш или студен, или врућ“ – тако нам говори Господ. Како се задобија та пламена вера, како победити околности, искушења? Многи ину стасавали у хришћанским породицама, у цркви, уз светотачно предање.

На то питање најбоље, а можда и једино, може одговорити сваки човек сам себи. За сваког човека, а нарочито за хришћанина, битија је борба, и то борба са самим собом, јер је најтеже победити себе. Та борба и чини да, загријавајући се за нешто, постajeо врући, а затим да се хладимо и опет загријавамо, да ходајући поустајемо, падамо и опет устајемо. Вјера је дар Божији који треба развијати и у њега улагати. Најгоре је бити мрак и незаинтересован за вјеру, јер сам Господ говори: Царство небеско се на силу задобија (Мт. 11, 12). Онај који не корача, па макар и у погрешном смеру, не само да неће напредовати ка циљу него готово сасвим искључује могућност да среће некога ко би га усмерио на прави пут. Остаје усамљен у пешини равнодушноности која ће се и сама куда померити или нестати. Мислим да они који су хладни према вјери, и вину стасавали у хришћанским породицама и Цркви, имају вине шансе да се загрију од оних који су млади и равнодушни, а стасавали су у хришћанским породицама и Цркви. С обзиром на све ово што смо рекли, ипак је најважније дотакнути се Христа, као она крвоточна жена, да бисмо били исцељени од неверја и мзлостуца.

Апострофирају – Црква је божанска установа, она је онај брод, лађа спасења којом руководи Христос. Не руководи владика, свештеник, него управо Бог. Није страшно кад смо слаби крижари, морнари и путници на том броду, волко је страшно бити ван брода, заплукујући таласима и препуштени неманима крвоједним на голој пучини света. То јесте тако, али претпоставимо да нисмо довољно утврђени у вери, а новине пуне Качавенде и пригом се зна да то није усамљен случај. Како даље? Да ли ви тај проблем дeтe са својом пастовом?

Наравно. Све проблеме и искушења у Цркви дијелим са својим свештеницима и пастовом. Заговорник сам решавања и сточавања

Владика Григориј, епископ Захумско-Берцеговински и Приморски – један из најважнијих владика Српске Православне Цркве. Отворити, образованији, он заповољ уважење незаградним умом, храбросту и принципалносту у оценое актуелних друштвених проблема. Епiј младом монахом, владика у деветнаесте године начал обновле СПЦ у Берцеговини. Это стало миснеи всей его жизни. Для исстрадашега народа Берцеговини он – маж, којорый даје надежду, адоволаеат, зовећ да действую.

Ваше преосвећенство, у једној од својих беседа Ви сказали: еси будеш слаби у вери, нас выкинут вон. «Будь холоден или горяч» – говорит нам Господ. Как найти ту пламенную веру, как победить искушения и обстоятельства? Многие выросли в атеистических семьях, вне церкви и святоотеческого предания.

Ответ на этот вопрос лучше всего, а может быть и исключительно каждый человек даёт себе сам. Для каждого из нас, а для христианина особенно, важна борьба и, прежде всего, борьба с самим собой, ибо труднее всего победить себя. Своим жаром эта борьба и делает нас горячими – затем мы остываем, опять загоряемся, падаем и поднимаемся вновь. Вера – дар Божий, который нужно развивать и воспитывать в себе. Ужаснее всего быть равнодушным, незаинтересованным в вере, ибо сам Господ говорит: Царство Небесное силою берется (Мт. 11, 12). Тот, кто не идёт, пусть в ошибочном направлении, не только не приближается к цели, но практически абсолютно исключает возможность встречи с кем-то, кто направит его по правильному пути. Он остаётся одинок в пещере равнодушия, которая и сама, в конце концов, исчезает. Я думаю что те, кто равнодушен к вере, кто вырос в нехристианской семье и вне Церкви, сегодня имеют больше шансов загореться от тех, кто тепел и равнодушен, а вырос в христианской семье и Церкви. Принимаю во внимание всё это, важное всего прикоснуться к Христу, как та крвоточная женщина, чтобы быть исцелённым от неверия и мзлостуца.

Я процитирую – «Церковь – божественная институция, она есть корабль Спасения, которым управляет сам Христос. Его руководит не священник, не владика, а непосредственно Бог. Не страшно, если мы слабые штурманы, моряки и путники на том корабле, страшно оказаться вне его, быть отдалённым на милье волнам и кровожадным чудовищам бездной пучины мира». Это действительно так, но предположим, что мы недостаточно тверды в вере, а газеты полны статей о Качавенде, при чём всем известно, что его случай – отнюдь не единственный. Как быть? Разговариваете ли Вы об этом со своей пастовью?

Конечно. Все проблемы и искушения Церкви я делю со своим священством и пастовью. Я считаю, что проблемы нужно решать, а не избегать их и, уж точно, не замалчивать. Когда мы на кора-

са проблемима и искушењима, а никако њиховог гонитеља и склањања под тешак. Нарочито не затанкавања и скривања проблема. Када смо у броду, то јест у Цркви, онда је снага те заједнице којом сам Бог руководи таква да сваког појединца, који пада и погрше, исцелује сам Господ својом милостију, и поджурни га даје му достојанство равно себи. Када су људи заједно, онда је и Господ са њима (Мт. 18, 20). И тада се све наше маме и слабости понштају. А када смо сами, или не желимо у брод - Цркву, онда наше маме и слабости испливавају и тешко се носимо са њима. Зато је важно имати жељу уласка у брод или макар се за њега закачити. Што се тиче ствари које се мишу по површинама, ипак је то други свијет у односу на Цркву. У Цркви се сви проблеми решавају љубављу којом нам је Бог заповедио да волимо једин друге, и та љубав подразумева истовјетан однос и према праведима и према грешнима. Међутим, љубав није сентиментална. Божански љубав је искрена и истинита. Таквом љубављу треба да љубимо једин друге да бисмо били у стану да посемемо и слабости ближњег свог, али и он наше.

Слушај док имаш бога - то Вам је сувремено говорио владика Атанасије, Ваш духовник: Ви сте одавно у позицији да други слушају вас и Ваше одлуке. Руси то објашњавају овако „Моћ је само могућност да сагрешимо“. Да ли је и заиста тако?

Предање Цркве, у крајњем смислу, јесте и једно богато искуство. И догмати и каноци Сабора и савети Отаца неспоредиви су за онога ко прихвата једно такво Предање, да би касније можда и своје искуство утврдио у њега. Онај пак ко га одбади, жељеш да сам све то искуси, можда ће имати простора, али веће имати времена. Зато је прихватити такво Предање драгоценост и спасоносност. Веома је важно слушати некога, а циљ првог лидера јесте осамостаљивање онога кога саветује. Моћ није само могућност да потврдиш, моћ је и огромна одговорност пред Богом, овакав какву имају људи који говоре у име Господње, слично одговорности владике Атанасија. Моћ подразумева, поред осталог, и проповиједате њере, као и живот у вјери. Моћ може да буде прилика за чињење лоших ствари, али може да буде прилика и за чињење добра. Сјетимо се само монтвиу светих које имају моћ да исцелују људе. Свети су свети због тога што сву своју моћ користе за добро. И богат човек је богат прије свега Богом и узгодно чини добро.

По статистици, велики број успешних бизнисмена остале су рано без оца. То је по њима био судбиним наметнути услов да развију лидерске способности, без икакве потпоре и заштите. Има ли та, условно речено, аутсајдерска позиција у детињству, везе са каснијом индустријом, животном позицијом?

Бог нам никад не даје терет већи него што можемо поднети, нао нас често искушава на начине који се некама чине несумислим и неразумним. Није добро рано остати без родитеља, али је страшно

без, то есть в Цркви, сила общины, которой руководит сам Господ, такова, что каждого человека, который спотыкается и падает, исцеляет сам Господ, поднимает его своею милостию и даёт ему достоинство себе равного: где двое или трое собрались во имя Моё, там Я посреди них. (Мт. 18, 20). Тогда все наши недостатки и слабости исчезают. Но когда мы одиноки и не желаем войти на корабль - Церковь - наши слабости и недостатки показывают себя в полную силу и нередко нам одолеют их. Поэтому важно желать войти на корабль или хотя бы прирешиться к нему. Что же касается того, что пишут СМИ - это всё же мир, очень далёкий от Церкви. Церковь все свои проблемы решает любовью, которой Господ заповедал нам любить друг друга. Эта любовь подразумевает одинаковое отношение к грешникам и к праведникам. Это не сентиментальная любовь. Божественная любовь искренна и истинна. Такой любовью нам и нужно любить и друг друга: чтобы мы могли жить на себе слабости своего ближнего, а он - наши.

«Слушай, пока есть, кого», советовав Вам в своё время владика Афанасий, Ваш духовник. Вы уже давно достигли положения, когда сами принимаете решения, а другие слушают Вас. Русские говорят об этом так: «Сила - это всего лишь возможность слышать». Так ли это в действительности?

Предање Цркве, в сущности, так же и богатый опыт. Догматы и каноци Соборов и советы Отацов неопеними для человека, проповиједате Предање, для того, кто, возможно, позже призоикт к нему и свой опыт. Тот, кто отказывается от Предања и пожелает испробовать всё на себе, возможно, будет иметь больше свободы, но ему не хватит времени. Вот почему принятие Предања драгоценно и спасительно. Весь-

ИНТЕРВЈУ СА РАДИКА

Емир Куртуркич и Милорад Додик са владиком Траговићем

ма важно слушати кого-то, а циљ настојего лидера всегда лежит в самостоятельности того, кому он даёт совете. Власть - это не только возможность опиниться, это и огромная ответственность пред Богом, та, которую имеют люди, говорящие именем Господа, как ответственность владике Афанасия. Власть, кроме прочего, подразумевает, проповедать веру и жизнь в вере. Власть может быть возможностью творить зло, а может быть и возможностью творить добро. Вспомним мощи святых, которые исцелуяют людей. Они святые потому, что свою силу использовали для добра. Богатый человек, прежде всего, богат Богом, если творит добро.

По статистике, немалая часть успешных деловых людей рано лишены отца. Некоторые из них считают, что это заставило их, в отсутствие поддержки, развивать в себе лидерские способности. Имеет ли такав, назовём её аутсајдерской, позиция в детстве, связь с последующей жизненной позицией?

Бог никогда не даёт нам креста не по силам, хотя и искушает нас способами, подчас кажущимися бессмысленными и неразумными. Плохо рано остаться сиротой, но страшно остаться без веры. Мне было три года, когда я остался без отца. Наша мать имела веру, как и все мы, во всей её полноте. Аутсајдер - человек без веры, а не человек без родителей. Господ даёт силу тем, кому она нужна, тем, кому жизнь «задолжала», кто родился с физическим недостатком или в бедной семье. Та сила зачастую помогает нам достичь большего, чем те, кто не имел трудностей.

Вы знаете, что в России на мюментум смотрят без всякого одобрения. Русские никогда не перейдут на новый календарь, как это сделали греки, никогда не изменят богослужения. Наша СПЦ ведёт интенсивный диалог с представителями Католической и других церквей. У части народа это рождает противоречивые чувства, опасения за итог этих сближений. Я не поддерживаю зелотов, но насколько далеко заходит это сближение христианских церквей? Как сложной

остати без вјере. Имао сам три године када сам остао без оца. Наша мајка је имала вјере, као што је и ми у свој вјеној пузови постоио. Аутсајдер је човек без вјере, не човек без родитеља. Господ брзи снагу овима којима треба, овима које је животи ускратио за нешто, који су рођени са физичким хендикепом или у сиромашним породицама. Са том снагом често постигну више него они који су изложени мањим искушењима.

Познато Вам је да се у Русији на екуменизам гледа са великим неодобравањем. Руси никада неће прећи на нови календар као што су то учинили Грци, неће учинити промене у богослужењима. Наша пак, СПЦ води интензиван дијалог са представницима Католичке и других цркава. Код једног дела народа то ствара противречна осећања, сумњу у крајњи исход свих тих зближавања. Нипошто не заговарам злоте, али докле иде то приближавање хришћанских цркава? И

экономический момент нашей истории может повлиять на этот процесс?

Вопрос календаря – не вопрос веры. Это теологический вопрос, не имеющий никакой связи с догматами и учением Церкви. Например, в России и в Сербии празднуется Новый год и День труда по новому календарю, а для нас, сторонников старого календаря, эти дни всего лишь 19 декабря и 18 апреля. Что касается экуменизма и диалога, я думаю, христиане никогда не должны быть закрытыми, они всегда должны быть готовыми и стремиться к разговору. Сам Господь говорит: Да будут все едино, как Ты, Отец, во Мне, и Я в Тебе, так и они да будут в Нас едино. (Јн. 17. 21). Эти речи Господа – мера и способ нашего диалога и сближения. Если экономический или политический момент присутствует в нашем сближении, то не нужно забывать, что он, возможно, присутствовал и в нашем отдалении. Но, что касается богослужения и его изменений, если мы хотим

сохранить Православие, мы, прежде всего, должны сохранить неизменным богослужение, прежде всего Литургию, которая спускает небеса на землю и вводит нас в Царствие Небесное. Тут мы все должны быть златою, должны ревностно беречь Литургию со всеми её символами и иконичностью. Всё остальное, включая календарь, относительно и может быть предметом договора. Литургия же – наше соединение с Иисусом Христом в Святом Духе и наш путь в объятия Небесного Отца. Она начинается с призыва Царства, всё её течение есть изображение этого Царства, и заканчивается она причастием тем Царством.

В прошлых интервью Вы упоминали ложных учителей с невероятными претензиями на молодые человеческие души. С другой стороны, Вы одобряете личную свободу, Вы даже ратуете за неё. Молодые люди ищут идеалы и часто заблуждаются. Это свойственно молодости. Вас, пятнадцатилетним юношей, в родном Варшаве, и окружении католиков и мусульман, только промисел Божий направил в Церковь. Вы искренно и упорно искали Бога. Но, если не входить в это слишком глубоко, если не искать смысла, то путь стада полностью зависит от силы пастыря. Кто сегодня пастыри – столпы СПЦ? Достанет ли у них сил сохранить веренное им стадо?

Церковь всегда опирается на Бога и вратом ада не одолеет её. Наша сила во Христе. Ищите – и отыщите, стучите – и вам откроется, сказано в Евангелии. Всё, что нужно – это оставить в своём сердце место для Бога, тогда стрела Его любви попадёт в нас. Церковь составляют пастырь и стадо. Пастырь без стада – не пастырь, а стадо без пастыря – не стадо. Они не отрицают, а подтверждают друг друга и одинаково важны. В нашей Церкви есть разные пастыри, знаменитые и безвестные. Но нужно помнить, что Архипастырь Христос всегда здесь.

Вы обвинили большую часть церквей в епархии Захумско-Герцеговинской и Приморской с центром в Мостаре. Что ещё осталось обновить, какие средства

когда лож экономски моментан у нашем случају учите на тај процес?

Питање календара није питање вјере. То је техничко питање и нема никакве везе са догматима и учењем Цркве. Ево, на пример, у Русији и Србији славе се Нова година и празник рада по новом календару, првог јануара и првог маја, а то су, у ствари, за нас који поштујемо стари календар, априло 19. децембар и 18. април. Што се тиче екуменизма и дијалога, мислим да хришћани никада не смину бити искључивни и затворени него спремни и отворени за дијалог. Сам Господ каже: Да сви једно буду, као ти, Оче, што си у мени и ја у теби, да и они у нама једно буду (Јн. 17, 21). Ове ријечи Господње су и мјера и важни напет дијалога и приближавања. Ако је економски или можда политички момент присутан у нашем приближавању, не треба изгубити из вида да је можда био присутан и у нашем удаљавању. Али када је ријеч о богослужеву и променама, ако хоћемо да сачувамо православље – морамо сачувати богослужје, прије свега Литургију, која своди небо на земљу и уводи нас у Царство Божије. Ту морамо бити сви зилоти. Односно ревности за очување Литургије, са свим њеним симболима и иконочношћу. А све друго, па и календар, резативно је и може бити стар договор. Литургија је наше сједињење са Христом у Духу Светоме и наш ход у наручје Оцу Небеском. Она почиње призивом Царства, ширени његов ток је изображавање тог царства и завршава се пречишћавањем тим царством.

У ранијим изјавама споминијете даже учитеље са невероватним претензијама на младе лудске душе. С друге стране одобравате личну слободу, чак се залажете за то. Млади људи иду за идеалима и често лутају. То је својствено младости. Вас је као петнаестогодишњег дечака у окружењу католика и муслимана, у

дла этого нужны?

Дереву с сильным корнем легко омолодиться и оно стоит того, чтобы в него вкладываться. Мой предшественник, владыка Афанасий, крестил и литургически обновил Захумско-Герцеговинскую епархию. Мы продолжаем строить на этом прочном фундаменте. Но и до него этот фундамент был надежным, осыпанным теплом и окропленным кровью мучеников. У нас продолжилась страдная война. Многого сделано и ещё многое предстоит сделать. В центре епархии, Мостаре, мы обновляем большой кафедральный храм, построенный более 130 лет назад нечеловеческими усилиями герцеговинского народа, при большой и самоотверженной помощи царской России.

Наша цель, обновляя храм, обновить и жизнь малочисленной православной общины в этом прекрасном городе, большинство населения которого ещё в XX веке составили сербы. К сожалению, гонения и истребления XX века привели к тому, что теперь мы здесь только третьи по числу жителей. Но достижения наших

предков таковы, что обязывают нас никогда не чувствовать себя третьими, но всегда – свободными людьми на своей земле.

В интервью еженедельнику «Время» вы сказали: «Я борюсь там, где могу что-то изменить. Когда вижу, что не могу, отхожу в сторону». Это отсылка к режиссёру Милошевићу. Сегодня, говоря о Косово, вы реагируете очень остро, а ведь кажется, всем нам наперед известен тот. Можно ли избежать неизбежного? Какова цена этого, готовы ли сербы заплатить её?

Иногда приходится принимать страшные удары и получать тяжёлые раны. Косово – наша рана. Ошибка считать, что боль от раны исчезнет, если мы перестанем о ней думать. Боль нужно выносить с достоинством, а к ране относиться бережно и неустанно искать для неё лекарства. Так и с Косово и Метохијом. Я глубоко верю, что из этой раны когда-нибудь снова прорастут цветы, ещё более и прекраснее косовских пионов. Кто докажет – увидит.

Сейчас вы – председатель Межрелигиозного веча БиХ. Интересно Ваш комментарий в Мустафе Церете, бывшем режиссёре, который видит сына, и которого нужно разбудить. Недумываемыми заявлениями вы можете вызвать гнев многочисленной мусульманской популяции. Беспоконит ли Вас это?

Нет, не беспокоит, я не боюсь говорить правду прямо или, как в тот раз, метафорически. Мы должны говорить и свидетельствовать истину. После того интервью на улицах Мостара мусульмане, мои сограждане, подошли и поздравляли меня. Вероятно, они почувствовали искренность. Цереч-эфенди поступал в своём городе и в своей жизни так, как считал правильным. Я так же делаю то, что считаю правильным.

Вскоре вы едете в Россию. Что для Вас значит величайшая православная страна в мире, с чем её ассоциируете?

Часть ответа лежит в самом Вашем вопросе. Отношение православного священника к величайшей православной стране мира может быть только одним – полным восхищения, уважения и любви. Я должен добавить, что это мнение делит со мной абсолютное большинство право-

родном Варшаву, само Божија промисao окренula цркву. Тражили сте Бога, искрено и jako. Али, ако се не улази суштински дубоко у то, ако се не трага за смислом, онда пут стада у потпуности зависи од снаге пастира. Ко су данас пастири-стубови СПЦ? Имају ли снаге да сачувају поверено им стадо?

Црква увијек има упориште у Богу, ни врата пакла неће је надвладати. Наша снага је Христова снага. Онај који тражи - даће му се, који иште - наћи ће. Све што треба јесте да у свом срцу оставимо простор за Бога, и стрпљење Његове љубави погодне нас. Цркву чине пастири и стадо. Пастир без стада није пастир, а стадо без пастира није стадо. Једно друго не поричу, него потврђују, и подједнако су важни. Нормално је да има пастира у нашој цркви, и оних који су познати и оних који су непознати, али треба имати у виду да је Архиепископ Христос увијек ту.

Обишном се већина дво цркава у Епархији Захумско-Херцеговачкој и Приморској, са седиштем у Мостару. Шта је остало да се обнови и колико средстава та обнова захтева?

Лако је омадати дрво снажнок коријена и вриједи угрнути снагу и жаков у вега. Мој претходник, владика Атанасије, Захумско-херцеговачку епархију крстио је и литургијски обновио. Ми настављамо да градимо на тим чврстим темељима. Али и прије него овдје су били снажни темељи, покривени пепелом и поканим крваву мученица. Имали смо страшни раб. Урађено је много и још много тога треба да се уради. У престолу Мостару обнављамо велики катедрални храм који је сграђен прије више од 130 година надзулудним напорима херцеговачког народа, али у велику и несобичну помоћ краља Русије.

Наши циљ јесте да обнављајући храм обновио и живот малобројне православне заједнице у овом прелијепој граду који је још у 20. вијеку био већински српски град. Нажалост, покољи и прогонства у 20. вијеку учинили су да смо сада тек трећи по броју, али наши предци су учили да се никад не осјећамо као трафи, него увијек као своји на своје.

И разговору за недељник Време рекли сте: „Борим се тамо где могу нешто да променим. Кад видим да не могу, скленимо се“. То се односило на Милошевићев режим. Данас, везано за Косово регаујете бурно, а чини ми се да смо сви сваси исхода. Договорено, одређено, наметнуто. Може ли се тај суд избјегни? Шта је цена, има ли код Срба спремности да ту цену плате?

Понекад морамо да примимо страшне ударце и задобијемо тешке ране. Косово је наша рана. Погрешно је мислити да ће бити од ране проћи навиш што окренемо главу од ње. Бити треба подносити достојанствено, а према рани се односити са крајњом пажњом и неуморно јој тражити лијеча. Тако је и са Косовом и Метоксијом. Дубоко вјерујемо да ће, кад-тад, опет на те ране изонинути лијечење. Само још свјетлости и чврстоће од оних косовских боксера. Ко доживи - видиће.

Сада сте председник Међурелигијског вијећа БиХ. Интересантан је коментар

о Мустифи Церићу бившем реис уз лежи који сања и ког требате пробудити. Недвосмисленим изјавама можете изазвати гнев муслиманске популације. Да ли Вас то брине?

Не, не брине ме, и не бојим се говориати истину, и прије је директно или, као тај пут, метафорички. Ми смо дужни и говориати и сведочити истину. Последње је изјаве штао сам улицама Мостара и мостарски муслимани, моји суграђани, прилазили су ми и честитали. Вјероватно су у тој препознали искреност. Ефеидија Церић је чинио у свом раду и животоу што мисли да треба, и ја исто чиним оно што мислим да треба.

Ускоро долазите у Русију. Шта је за Вас највећа православна земаља на свету, са чиме се асоцира?

Дво одговора је у нашем питању. Одуго православног свештеника према највећој православној земаљи на свијету може бити само однос испуњен дивљењем, поштовањем и љубављу. Морам додати да то мишљење са мном дијели и огромна већина православних Срба у Србији, Босни, Херцеговини, Пријој Гори, Македонији, Хрватској, Словенији и широм свијета. Мене Русија увијек асоцира на мучеништво, свјетлоство и богонадахнуту умјетност. Достојевског и Рубљова. Емир Кустиурца је највећенији Србин у Русији, што се изградњом Андирић-града утврдило и додатно појачало. На сваком кораку можете чути речи поштована. Ви стално говориате о идентитету, односно интегритету, посебно израженом код Херцеговца. Кустиурца је то практично објаснио. Ако изључимо политичаре, јавне раднике, какав је ехо у народу?

Кустиурца је човек којег је Господ благословно нишом талената и јаком вјером и истрајношћу у ономе што ради. Херцеговци су људи јаки по природи, уз Божију помоћ могу урадити пуно. Немачка - Емир Кустиурца је своје дарове озбиљно схватио и на њима предано ради, користећи их за ономе добро. Добро је да и други разуму његову снагу, дар и генијалност, поготово што велики руски народ препознаје његову мисију. Он је у Иву Андрића и Мешу Селимовића нешто највећше што се десило српском народу у овом дијелу Балкана. То што он ради - изгледа нестварно. Иако је све људско, опет је некако Божијом руком вођено.

У каквој атмосфери Срби дочекују овај Божић?

Срби су народ жртве и наде, самим тим и Васкрсења. Са сваком новим Божићем раба се и нова нада и нова жртва, па и благодарност Ономе који нам то рабање омогућава.

Шта бисте поручили Србима који живе и раде у Руској Федерацији?

Да им ширнина Русије и моћ и све могућности које се отварају пред њима не затворе очи и да не забораве одјакс у потлеци. Нека се увијек сјете Мезмед Паше Соколовића и Саве Владисављевића који у својој моћи нису заборавили крај из којег су потекли. Утраво такави људи су наша велика нада.

славних сербов у Србији, Босни, Герцеговини, Черногорији, Македонији, Хрватини, Словенији и во всём мире. Меня Россия всегда ассоциирует на мученичество, свјетлоство и богодохновенное искусство, на Достоевского и Рублёва. **Емир Кустиурца – самый популярный серб в России, что стало ещё вернее со строительством Андрич-града. На каждом шагу вы можете услышать обрядничные к нему слова похвалы и уважения. Вы постоянно говорите об идентитете или интегритете, особенно выраженном у герцеговцев. Кустиурца объяснил это на практике. Если оставить в стороне политики и СМИ, каково отношение народа?**

Кустиурца – человек, которого Бог награждает множеством талантов, творческой верой и упорством в достижении цели. Герцеговцы по таким природе, с сильной верой многое могут сделать. Немачка - Эмир всё ещё воспринимает свой дар и предано трудится, употребляет его на общую пользу. Хорошо, что и другие понимают его силу, дар и гениальность, особенно, что великий русский народ поддерживает его миссию. Он, народ у Иво Андричем и Меша Селимовичем – лучшее, что дал сербский народ в этой части Балкан. Тот, что он делает, кажется невероятным. Хотя это и создано человеком, словно его вел перст Божий. **В какой атмосфере сербы встречают это Рождество?**

Србы – народ жертвы и надежды, а тем самым и Воскресения. С каждым новым Рождеством рождается новая надежда, новая жертва и благодарность Тому, кто нам это рождение даёт. **Что бы Вы сказали сербам, которые живут и работают в России?**

Что мощь России и возможности, которые открываются здесь перед ними, не должны ослепить их и заставить забыть, кто они и откуда. Пусть никогда не забывают Мезмед-пашу Соколовича и Саву Владисавлевича, которые в величии власти не забывали родного края. В таких людях лежит наша великая надежда.

Писче: Сузана Москоковић